

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра туризму і психології

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
БАКАЛАВРА З ПСИХОЛОГІЇ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія
освітньої програми «Практична психологія»

Методичні рекомендації до написання і захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія ОП «Практична психологія». КНЛУ. 2025. 52.

Укладачі:

**Людмила
ДОЦЕНКО** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму КНЛУ

**Інна
КАРЯКА** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму КНЛУ

**Наталія
КУЧЕРОВСЬКА** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму КНЛУ

Рецензенти:

**Олег
КОКУН** доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, заступник директора Інституту психології НАПН України ім. Г. С. Костюка;

**Валентина
КИРИЛЕНКО** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму КНЛУ

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму 27 серпня 2025 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології 8 вересня 2025 року, протокол № 1

Голова вченої ради факультету

Ганна КУЧЕРЯВА

Затверджено на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету 27 жовтня 2025 року, протокол № 4

Голова вченої ради Університету

Роман ВАСЬКО

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА З ПСИХОЛОГІЇ	5
1.1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи.....	5
1.2. Загальні положення та структура кваліфікаційної роботи	8
1.3. Вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи.....	12
1.4. Складання плану та збір емпіричного матеріалу кваліфікаційної роботи.....	13
РОЗДІЛ II. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	14
2.1. Вимоги до написання змісту та вступу кваліфікаційної роботи.....	14
2.2. Вимоги до написання основної частини кваліфікаційної роботи.....	19
2.3. Вимоги до формування висновків	23
2.4. Вимоги до формування резюме та списку використаних джерел та додатків.....	23
РОЗДІЛ III. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	26
3.1. Основні вимоги до оформлення роботи та нумерації сторінок , таблиць і рисунків.....	26
3.2. Вимоги до оформлення внутрішньотекстових покликань.	28
3.3. Вимоги до оформлення списку використаних джерел і додатків.....	29
РОЗДІЛ IV. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	31
4.1. Алгоритм виконання кваліфікаційної роботи.....	31
4.2. Процедура перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат й умови допуску до захисту.....	32
4.3. Вимоги до захисту кваліфікаційної роботи.....	34
4.4. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра....	35
Пам'ятка для здобувача освіти щодо виконання кваліфікаційної роботи з психології	39
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	41
ДОДАТКИ	43

ВСТУП

Відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія галузі знань Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та навчального плану Київського національного лінгвістичного університету написання та захист кваліфікаційної роботи бакалавра є завершальним етапом у підготовці фахівців з освітньої програми Практична психологія спеціальності 053 Психологія.

Кваліфікаційна робота бакалавра з психології – це самостійно виконана робота здобувача вищої освіти, яка свідчить про вміння автора працювати з літературними та іншими джерелами інформації, аналізувати й узагальнювати фактичний матеріал, робити висновки, використовуючи теоретичні знання і практичні навички, отримані під час засвоєння освітньо-професійної програми, має елементи наукового дослідження. Вона є підсумком теоретичної та практичної підготовки бакалаврів з освітньо-професійної програми Практична психологія спеціальності 053 Психологія.

Написання кваліфікаційної роботи бакалавра з психології передбачає збір, систематизацію та самостійний аналіз здобувачами вищої освіти інформації про особливості розвитку психологічної науки у сучасному світі, специфіку вирішення питань пов'язаних з практичною психологією. Виконання кваліфікаційної роботи бакалавра з психології сприяє закріпленню теоретичних і практичних знань зі спеціальності, оволодінню методикою вирішення питань і проблем сучасної психології та її галузей.

Методичні вказівки, що містяться у цих вимогах до кваліфікаційної роботи бакалавра з психології, покликані надати допомогу здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня щодо написання кваліфікаційної роботи. Вони формулюють єдині вимоги до вибору теми, послідовності етапів виконання, змісту окремих розділів, оформлення роботи, визначають порядок захисту і критерії оцінювання.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА З ПСИХОЛОГІЇ

1.1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота бакалавра – це кваліфікаційне самостійне наукове дослідження, що виконує здобувач вищої освіти на завершальному етапі навчання в університеті з використанням набутих теоретичних знань і практичних навичок та служить критерієм оцінки рівня підготовки випускника відповідно до вимог Державного освітнього стандарту.

Мета кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у поглибленні здобувачами освіти теоретичних знань і практичних умінь під час вирішення конкретної психологічної проблеми, що потребує відповідного рівня кваліфікації.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- поглибити та розширити теоретичні знання з фахової підготовки;
- продемонструвати здатність самостійно проводити наукове дослідження з використанням сучасних методів діагностики;
- удосконалити навички систематизації та аналізу сучасних психологічних підходів до розв'язання складних питань, пов'язаних з новітньою інтерпретацією певних наукових проблем;
- продемонструвати вміння проводити емпіричні дослідження щодо стану вивченої проблеми, а також прогнозування, застосування статистично-математичних методів;
- робити змістовні висновки та узагальнення;
- розробляти психокорекційні та розвивальні програми, практичні рекомендації щодо корекції і гармонізації психічної діяльності людини в цілому, а також умов та впливів, що спрямовані на позитивну ситуацію розвитку психіки людини.

Реалізація поставлених завдань зумовлює виконання наступних **методологічних вимог до написання кваліфікаційної роботи:**

- дотримання принципів академічної доброчесності під час підготовки та захисту кваліфікаційної роботи;
- застосування сучасної, актуальної науково-методичної бази для проведення дослідження;

- виокремлення практичного значення (цінності) отриманих результатів дослідження для конкретної галузі психологічної науки і практики;

- виконання вимог етичного кодексу психолога у роботі з респондентами під час проведення емпіричної частини дослідження;

- використання творчого підходу до розв'язання протиріч, які виникають у ході виконання дипломної роботи та написання пояснювальної записки.

Дотримання принципів академічної доброчесності регулюється Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський рівні вищої освіти)). Згідно з вищезазначеними документами, інструментом протидії порушення академічної доброчесності є наявність на кафедрі туризму і психології системної перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат на платформі StrikePlagiarism, яка здійснюється експертною радою кафедри, до складу якої входять викладачі кафедри.

Застосування сучасної, актуальної науково-методичної бази для проведення дослідження передбачає вивчення передового вітчизняного та зарубіжного досвіду означеної проблематики кваліфікаційної роботи через узагальнення і систематизацію основних підходів до аналізу базових понять та використання провідних валідних методів психодіагностики, математичної обробки результатів та психокорекції.

Виокремлення практичного значення отриманих результатів дає можливість здобувачу продемонструвати власну професійну компетентність у процесі розв'язання прикладних завдань експериментальної бази та сприяти підвищенню ефективності її функціонування. А також результати науково-дослідної роботи можуть бути обговорені на науково-практичних конференціях відповідного спрямування.

Виконання вимог етичного кодексу психолога передбачає добровільність участі респондентів у науковому дослідженні, дотримання принципу конфіденційності, щодо збору персональних даних та оприлюднення лише узагальнених результатів. Здобувачі несуть особисту відповідальність за власну професійну діяльність.

Використання творчого підходу до розв'язання протиріч передбачає самостійність здобувача у вирішенні практичних завдань з урахуванням новітніх тенденцій у психологічній науці, а також у оформленні змістових частин кваліфікаційної роботи, підборі і

опрацюванні відповідних літературних джерел та психодіагностичних методик.

Оскільки компетентнісний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія» написання та захист кваліфікаційної роботи з психології забезпечує у здобувачів освіти формування ряду компетентностей. **Програмовані результати навчання**, на які зорієнтовано написання кваліфікаційна робота, включають: аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги; формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців; пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання); формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника; складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника; відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Науковий керівник – це викладач, який є особистим консультантом здобувача освіти з виконання кваліфікаційної роботи. Науковий керівник допомагає здобувачу зорієнтуватися в складанні плану кваліфікаційної роботи, слідкує за вчасністю та якістю її виконання. Слід зауважити, що науковий керівник не є співавтором кваліфікаційної роботи, а лише консультантом для здобувача, який і є її автором.

Основними функціями наукового керівника є:

- допомога здобувачу освіти у формулюванні мети і завдань обраної теми кваліфікаційної роботи;
- надання рекомендацій здобувачу щодо підбору літератури з обраної теми;
- внесення правок і надання рекомендацій щодо покращення змісту роботи;
- слідкування за дотриманням норм щодо оформлення списку використаних джерел із чинними вимогами;
- надання здобувачу освіти консультації на вимогу та у відведений для цього час (викладач призначає час для консультацій впродовж семестру);
- науковий керівник не шукає і не надає літературу з теми кваліфікаційної роботи здобувача освіти;
- науковий керівник не здійснює редагування наданого здобувачем тексту та списку використаних джерел (його пунктуації, орфографії, граматики).

1.2. Загальні положення та структура кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційна робота бакалавра має відповідати наступним вимогам:

1. Тематика кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, мати новизну, виконуватись на рівні сучасних досягнень психологічної науки.

2. Зміст кваліфікаційної роботи має бути спрямованим на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності практичного психолога.

3. Виконання кваліфікаційної роботи передбачає опрацювання здобувачем спеціальної наукової і методичної літератури; вибір

оптимальних рішень на основі застосування статистично-математичних методів / кореляційного аналізу.

4. Написання кваліфікаційної роботи має сприяти розвитку навичок узагальнювати та розвивати науково-дослідницькі уміння здобувача освіти.

Процес підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра передбачає:

1. Самостійне виконання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи, що сприяє розвитку його спроможності систематизувати та аналізувати необхідну інформацію щодо обраної теми.

2. Закріплення навичок роботи з діагностичним інструментарієм, аналізу наукової літератури, проведення констатувального емпіричного дослідження.

3. Розробку практичних рекомендацій, щодо підвищення ефективності психічної діяльності людини.

4. Грамотне та логічне викладення результатів досліджень та їх візуалізація.

Наукове керівництво кваліфікаційною роботою здобувачів здійснюють як штатні викладачі, так і сумісники, які мають наукові ступені, вчені звання, наукові публікації в галузі знань, що відповідають спрямованості та змісту магістерської програми.

Наукові керівники призначаються кафедрою з числа осіб професорсько-викладацького складу, після чого вони затверджуються наказом ректора університету на весь період виконання кваліфікаційної роботи.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи зобов'язаний:

- здійснювати консультування здобувачів з питань вибору теми кваліфікаційної роботи;

- скласти графік із зазначенням термінів виконання кожного розділу роботи;

- надавати допомогу здобувачу в складанні змісту роботи та програми відбору необхідного матеріалу;

- рекомендувати здобувачеві спеціальну, нормативну літературу та інформаційні джерела за обраною темою;

- систематично проводити консультації зі здобувачем;

- контролювати дотримання здобувачем графіка виконання кваліфікаційної роботи, а також інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;

- брати участь в обговоренні кафедрою будь-яких питань щодо підготовки кваліфікаційних робіт і результатів їх захисту;
- брати участь у роботі кафедральної комісії з попереднього захисту кваліфікаційних робіт;
- надати об'єктивний відгук на кваліфікаційну роботу після її завершення.

Науковий керівник має допомогти здобувачу визначити найбільш ефективні рішення, всебічно стимулювати творчість і самостійність при виконанні ним кваліфікаційної роботи.

Організація і керівництво процесом підготовки здобувачів до написання кваліфікаційної роботи забезпечується системою заходів:

- вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи;
- розробка графіка підготовки кваліфікаційної роботи;
- проведення консультацій;
- проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи комісією, створеною кафедрою;
- розгляд кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри на предмет її рекомендації до захисту.

У цілому процес виконання кваліфікаційної роботи бакалавра складається з декількох **основних етапів**:

1. Вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи.
2. Визначення структури та складання змісту кваліфікаційної роботи.
3. Опрацювання інформаційних джерел.
4. Обґрунтування актуальності теми кваліфікаційної роботи.
5. Вивчення предмету дослідження та збір практичного матеріалу.
6. Вивчення (або поглиблення) та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраної проблематики.
7. Проведення констатувального емпіричного дослідження.
8. Здійснення аналізу та інтерпретації отриманих результатів.
9. Розробка практичних рекомендацій щодо сприяння подоланню виявлених труднощів чи розвитку позитивних якостей особистості.
10. Підготовка доповіді та наочних матеріалів, що передають основний зміст роботи та пропозиції автора, щодо подальших наукових розвідок, з наступним їх публічним захистом.

Вибір тематики кваліфікаційної роботи відбувається з переліку тем, запропонованих випусковою кафедрою, або за власним мотивованим обґрунтуванням доцільності та можливості її виконання

здобувачем не пізніше ніж до планового початку виконання кваліфікаційної роботи.

Для вибору теми кваліфікаційної роботи необхідно сформулювати мету роботи та визначити коло завдань, розв'язання яких забезпечить досягнення поставленої мети стосовно конкретного предмета та об'єкта дослідження. Обрана тема кваліфікаційної роботи та науковий керівник закріплюється за здобувачем на підставі електронної форми, яку заповнює здобувач. Узгоджена тематика кваліфікаційних робіт за поданням випускової кафедри затверджуються наказом ректора Київського національного лінгвістичного університету.

Після затвердження теми кваліфікаційної роботи здобувач, на основі отриманих у процесі навчання і науково-дослідної роботи знань та опрацювання наукової літератури, самостійно складає план кваліфікаційної роботи та подає його на узгодження науковому керівнику.

План кваліфікаційної роботи повинен відповідати темі дослідження, відображати суть проблеми, її складність, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та практичної частин. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими та зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Для контролю за ходом написання кваліфікаційної роботи випускова кафедра затверджує календарний план підготовки кваліфікаційної роботи, відповідно до якого оцінюються обсяги та якість її виконання. Календарний план підготовки та захисту кваліфікаційної роботи спрямований на забезпечення відповідної якості виконання дипломного дослідження. Контроль за дотриманням здобувачами календарного графіка підготовки кваліфікаційної роботи покладається на наукового керівника.

Згідно з регламентом, зазначеним у графіку підготовки кваліфікаційної роботи, здобувач зобов'язаний подавати науковому керівникові на перевірку частини (розділи) кваліфікаційної роботи у визначені терміни. Систематичні консультації допомагають здобувачу у виборі методів дослідження, контролю дотримання вимог, що висуваються до змісту й оформлення кваліфікаційної роботи, своєчасному усуненню недоліків.

Порушення здобувачем вищої освіти календарного плану виконання кваліфікаційної роботи контролюється науковим керівником. У разі значного порушення графіка виконання

кваліфікаційної роботи кафедра може клопотати про недопущення здобувача вищої освіти до захисту.

Після завершення написання кваліфікаційної роботи, здобувачу необхідно подати її на перевірку науковому керівнику для ознайомлення і написання відгуку. У разі позитивного відгуку, наданого науковим керівником, кваліфікаційна робота допускається до попереднього захисту на випусковій кафедрі.

1.3. Вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи

Теми кваліфікаційних робіт розробляються професорсько-викладацьким складом випускової кафедри з урахуванням наукових інтересів здобувачів, рекомендацій стейкхолдерів, замовлень підприємств, організацій та установ щодо виконання завдань з психології. З метою уникнення плагіату теми робіт поновлюються щороку.

Тематика кваліфікаційних робіт затверджується випусковою кафедрою і доводиться до відома випускників ***не пізніше ніж за тиждень до початку переддипломної практики.***

Вибір теми кваліфікаційної роботи здійснюється здобувачами самостійно відповідно до рекомендованого кафедрою переліку. За узгодженням з науковим керівником студент має право запропонувати власну тему, що відповідає його інтересам.

Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку психологічної науки і практики.

Тема кваліфікаційної роботи має бути сформульована таким чином, щоб змістовно та конкретно відображати об'єкт, предмет і суть наукового дослідження, наприклад: «Соціально-психологічні чинники адаптації військовослужбовців строкової служби», «Розвиток Я-концепції майбутніх практичних психологів засобами арт-терапії».

При формулюванні теми ***НЕ допускається*** використання таких назв як: «Дослідження типу сприймання...», «Аналіз готовності...», «Вивчення особливостей...», «Застосування методів...», «Проблема вибору...», «Розробка методів...» тощо.

Обираючи тему, слід враховувати її затребуваність у психологічній практиці, можливість одержання відповідних матеріалів (діагностичних, звітних, статистичних), проведення

власних спостережень, експериментів, наявність літературних джерел, власні напрацювання. Обов'язковою вимогою до кваліфікаційної роботи є її корисність і практична цінність.

1.4. Складання плану та збір емпіричного матеріалу кваліфікаційної роботи бакалавра

Продовження роботи за затвердженою темою полягає в аналізі та систематизації інформаційних джерел і складанні змістової частини плану проведення наукового дослідження, який подається здобувачем для узгодження науковому керівнику.

Зміст кваліфікаційної роботи – це складений у визначеному порядку, логічно обґрунтований перелік тем розділів та параграфів.

Зміст кваліфікаційної роботи повинен відповідати темі, меті та завданням дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретичної, аналітичної та емпіричної частин. При складанні плану здобувач вищої освіти має дотримуватись затвердженої структури кваліфікаційної роботи. У подальшому здобувач переходить до опрацювання емпіричної частини роботи, зокрема, до збору практичного матеріалу.

Збір емпіричного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи проводиться відповідно до обраної теми дослідження. Осередком збору емпіричного матеріалу для проведення експерименту можуть виступати бази переддипломної практики, а також підприємства, установи, освітні заклади, та організації будь-якої інфраструктури.

Для проведення дослідження обов'язковими є виокремлення групи респондентів, підбір методичного інструментарію для проведення діагностики рівня сформованості певного психічного явища та розробка практичних рекомендацій щодо виявлених особливостей.

Отже, виявлення здобувачем активності, ініціативності та творчого підходу до формулювання теми, побудови плану та вибору стратегії розв'язання поставлених завдань наукового дослідження, плідна співпраця з науковим керівником та стейкхолдерами, сприятиме успішному написанню кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ II. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

2.1. Вимоги до написання змісту та вступу кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційна робота бакалавра є результатом закінченого наукового дослідження, грамотно викладеною, без помилок та нетрадиційних скорочень. Вона містить чіткі, зрозумілі для сприйняття формулювання прийнятих вихідних положень, припущень, отриманих результатів, тверджень тощо. При цьому всі складові частини роботи мають бути логічно взаємопов'язані та обгрунтовані. Теоретичні положення першого розділу повинні бути покладені в основу другого та третього розділу змісту роботи. При порушенні цих вимог кваліфікаційна робота не допускається до захисту незалежно від рівня отриманих наукових результатів.

Починаючи виконання кваліфікаційної роботи, здобувач повинен чітко знати її структуру, зміст та обсяг.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає **60-70 сторінок** основного тексту, без урахування списку використаних джерел та додатків.

Структурними частинами кваліфікаційної роботи бакалавра є:

- титульна сторінка (українською та англійською мовами);
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- резюме (українською та англійською мовами);
- список використаних джерел.
- додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і повинен мати всі реквізити та підписи на бланку встановленого зразка (див. Додаток А), а саме:

- повна назва міністерства;
- повна назва університету;
- повна назва факультету;
- повна назва випускової кафедри;

- вид кваліфікаційної роботи;
- тема кваліфікаційної роботи;
- інформація про виконавця: номер групи, назва освітньої програми, шифр і назва спеціальності, прізвище, ім'я, по-батькові здобувача.
- інформація про наукового керівника: науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по-батькові.
- рік виконання.

Титульний аркуш подається українською та англійською мовою. Англійська титульна сторінка має бути оформлена аналогічно україномовному варіанту (див. Додаток Б).

Вимоги до змісту

Зміст подається на окремій сторінці після титульного листа та перед вступом.

Зміст містить перелік розділів і підрозділів із нумерацією сторінок.

Зміст повинен точно відображати структуру роботи, включаючи: назви всіх розділів, підрозділів, висновки до розділів, висновки, список використаних джерел, резюме, додатки.

Формулювання назв розділів і підрозділів мають повністю збігатися з формулюваннями у тексті роботи. Будь-які розбіжності ***НЕ допускаються***.

Нумерація розділів і підрозділів повинна відповідати загальній структурі роботи (1, 1.1, 1.2, 2, 2.1 тощо) і повторювати нумерацію у тексті.

У змісті обов'язково зазначаються сторінки, з яких починається кожен розділ, підрозділ та елемент структури. Нумерація сторінок має відповідати фактичній нумерації у роботі.

Зміст оформлюється за єдиним стилем, з дотриманням однакових відступів, міжрядкових інтервалів і табуляції в таблиці без кордонів.

Назви розділів друкують великими літерами з вирівнюванням по-ширині та виділяють жирним шрифтом, наприклад, **ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, РЕЗЮМЕ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**.

Назви підрозділів друкують звичайним шрифтом з великої літери та виділяють жирним шрифтом, наприклад, **Теоретичні аспекти вивчення глософобії у здобувачів вищої освіти**.

Скорочення, не передбачених стандартами оформлення, у змісті **НЕ допускаються** (див. Додаток В).

Вимоги до вступу

У вступі до кваліфікаційної роботи висвітлюється ряд питань у такій послідовності:

- наукове обґрунтування актуальності теми кваліфікаційної роботи;

- об'єкт та предмет дослідження;

- мета дослідження;

- завдання дослідження;

- методи дослідження, основні методики та прийоми аналізу, які використані при виконанні кваліфікаційної роботи;

- практичне значення отриманих результатів;

- інформація про апробацію результатів дослідження;

- структура та обсяг кваліфікаційної роботи.

Орієнтований обсяг сторінок вступу кваліфікаційної роботи бакалавра становить 3-5 сторінки.

Детальний розгляд елементів вступу

Актуальність теми – це обґрунтування того, чому обрана тема є важливою, значущою та своєчасною для сучасної психологічної науки й практики. У цьому елементі вступу потрібно показати: чому саме це питання потребує дослідження зараз (наприклад, через зміни в суспільстві, освіті, професійній діяльності, зростання психологічних проблем тощо); яке місце проблема займає в сучасній психології (чи достатньо вона вивчена, чи залишаються суперечливі аспекти); яке практичне значення має дослідження (де можна застосувати результати – у навчанні, роботі психолога, організації праці, корекційній діяльності тощо). Інакше кажучи, актуальність показує, чому тему варто досліджувати саме зараз і саме вам.

Об'єкт дослідження – це певне психічне явище, процес або властивість особистості, на яке спрямована дослідницька увага та в межах якого виникає наукова проблема. Інакше кажучи, об'єкт – це те, що досліджується загалом, широка сфера, у межах якої розглядається конкретне питання.

Предмет дослідження – це конкретний аспект, властивість або сторона об'єкта, яка безпосередньо вивчається у роботі. Предмет завжди вузкий за об'єкт і визначає напрям емпіричного вивчення.

Інакше кажучи, об'єкт – це «що» досліджується загалом, а предмет – «що саме» в цьому об'єкті ви аналізуєте.

Мета дослідження – це кінцевий результат, який має бути досягнутий внаслідок виконання кваліфікаційної роботи. Формулювання мети дослідження зазвичай починається зі слів «теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити...». Сформульована мета дослідження визначає його завдання, які виступають як часткові, порівняно самостійні цілі.

Завдання до кваліфікаційної роботи – це конкретні кроки, за допомогою яких реалізується мета кваліфікаційної роботи. Вони деталізують напрям дослідження та показують, *що саме потрібно зробити*, щоб досягти поставленої мети. Завдання формулюються відповідно до змісту кваліфікаційної роботи. Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: *дослідити, визначити, проаналізувати, оцінити, обґрунтувати, розробити, оптимізувати*, тощо. Завдання обов'язково нумеруються. Максимальна кількість завдань кваліфікаційної роботи магістра 3-5.

Методи дослідження – це сукупність наукових способів, прийомів і процедур, за допомогою яких здійснюється збір, обробка та аналіз інформації для досягнення мети дослідження. У кваліфікаційній роботі бакалавра з психології виділяють три групи методів: теоретичні методи (аналіз, синтез, узагальнення, моделювання, систематизація, абстрагування тощо), емпіричні методи (спостереження, експеримент, методи опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування)) та методи статистично-математичної обробки даних (перелік критеріїв чи коефіцієнтів, які були використані у роботі для визначення достовірності помічених тенденцій чи зв'язків (наприклад, U-критерій Манна-Уїтна, коефіцієнт рангової кореляції Спірмена, тощо)). Окрім цього, після опису емпіричних методів з абзацного виступу слід подати перелік діагностичного інструментарію, обґрутовуючи доцільність його використання в даному дослідженні. Наприклад,

Методи дослідження:

теоретичні: аналіз систематизація, класифікація, конкретизація узагальнення та порівняння теоретичних та експериментальних даних;

емпіричні: констатувальний експеримент, методи опитування (тестування).

Для визначення рівня сформованості та компонентів глософобії у здобувачів вищої освіти було використано ряд методик:

а) діагностика рівня розвитку глософобії студентів здійснювалась за допомогою шкали глософобії Маккроскі (PRPSA –

Personal Report of Public Speaking Anxiety);

б) виявлення сформованості емоційного компоненту глософобії було використано методику визначення рівня тривожності Спілбергера-Ханіна;

в) з метою виявлення рівня розвитку соціального компоненту глософобії було використано шкалу соціальної тривожності Лібовіца (LSAS – Liebowitz Social Anxiety Scale);

г) рівень розвитку комунікативного компоненту глософобії визначався за допомогою методики загального рівня комунікабельності В.Ф. Ряховського.

методи статистично-математичної обробки даних: виявлення ступеня узгодженості змін за допомогою критерія Ч. Стьюдента. Розрахунки були проведені за допомогою пакету статистичних програм SPSS Statistics 17.0, Microsoft Office Excel 2003.

Практичне значення отриманих результатів дослідження відображає здатність здобувача застосовувати результати дослідження для розв'язання реальних психологічних проблем та має містити чітко окреслену, аргументовану та методично обґрунтовану практичну складову. Даний пункт вступу має орієнтуватися на реальні запити практики, тобто, в тут має бути окреслено, для яких цільових груп чи установ результати даної роботи можуть бути корисними та у якому обсязі.

Апробація результатів дослідження передбачає представлення переліку заходів обговорення досліджуваної проблематики у професійному середовищі, публікації, впровадження у практику й оцінку ефективності з подальшим удосконаленням.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи являє собою структурно-змістову характеристику кваліфікаційної роботи, яка відображає її компонентний склад та кількісні параметри.

У характеристиці зазначається, кількість та назва розділів, а також список використаних джерел, який містить певну кількість найменувань, зокрема й джерела іноземними мовами. Додатково фіксується обсяг додатків, що містять емпіричні матеріали, інструментарій чи інші допоміжні матеріали.

Також вказується кількість сторінок основного тексту роботи, число таблиць та рисунків, що використовуються для візуалізації та систематизації отриманих даних. Окремо подається загальний обсяг роботи, що дозволяє оцінити повноту викладу дослідницького матеріалу та відповідність нормам академічного письма. Наприклад,

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, що налічує 65 найменувань (з них – 12 іноземною мовою), додатків на 15 сторінках. Основний зміст роботи викладений на 62 сторінках і містить 8 таблиць, 5 рисунків. Загальний обсяг роботи – 82 сторінки.

Вищезазначені пункти вступу слід виділити жирним шрифтом за окремими абзацами. Наприклад,

Актуальність теми дослідження. Текст актуальності.

Об'єкт дослідження: визначення об'єкта.

Предмет дослідження: визначення предмету.

Мета дослідження: формулювання мети дослідження.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати.....

2. Дослідити

3. Провести аналіз та інтерпретацію

4. Розробити практичні рекомендації....

Методи дослідження:

Практичне значення отриманих результатів дослідження.

Апробація результатів дослідження.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи.

2.2. Вимоги до написання основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра

Вимоги до написання першого (теоретичного) розділу

Перший розділ є теоретичним. Він складає **20% основної частини роботи**. У цьому розділі коротко описуються основні підходи до вивчення проблеми та обирається той, який і буде реалізовано в подальшому самостійному психологічному дослідженні. Розділ зазвичай включає в себе **2–3 підрозділи**.

Даний розділ присвячений визначенню та аналізу основних понять і категорій, що стосуються об'єкта і предмета дослідження, із використанням внутрішньотекстових посилань на авторів. Після наукового обґрунтування визначення базових понять слід подати загальну характеристику та специфічні особливості даного явища з

урахуванням диференціального підходу його вивчення (функції, класифікацію, властивості, особливості тощо).

Окрім цього, в першому розділі слід розмістити інформацію щодо вікової категорії або професійної групи на яке спрямоване дослідження. Дана інформація має розкривати психологічні, соціальні та професійні особливості групи, типові риси, потреби, мотиви, ціннісні орієнтації або специфіку діяльності, а також обґрунтувати доцільність вибору цієї групи для емпіричного дослідження.

Наприкінці даного розділу слід зазначити та описати чинники формування / розвитку досліджуваного явища, запропоновані в психологічній літературі різними дослідниками. На основі узагальненого переліку чинників доцільно виокремити структурні компоненти психологічного феномену (не менше трьох), визначивши їхню внутрішню логіку, функціональну взаємодію та місце в системі особистісних характеристик. Такими можуть бути: когнітивні, емоційні, мотиваційні, поведінкові, соціально-комунікативні тощо. Далі необхідно описати критерії, які мають відображати якісні та кількісні характеристики явища, забезпечуючи можливість подальшої діагностики та порівняння результатів. Після визначення критеріїв необхідно описати рівні розвитку феномену, подаючи їх психологічну характеристику та окреслюючи типові прояви і поведінкові тенденції, за трипозиційною моделлю: низький – середній – високий.

Після першого розділу слід сформулювати висновки до нього, де підсумовуються результати написання теоретичного розділу. Написання висновків до першого розділу можна починати так: *У процесі аналізу наукових досліджень проблеми було висвітлено сутність, засади і особливості розвиткуу вітчизняній та зарубіжній психології. Відповідно до цього:*

1. *Виявлено, що.....*
2. *Розкрито сутність*
3. *Проаналізовано та узагальнено.....*
4. *З'ясовано, що основними чинниками є*

Вимоги до написання другого (емпіричного) розділу.

Другий розділ є емпіричним і **складає 80% основної частини роботи.** Даний розділ присвячений розробці програми індивідуально-психологічного емпіричного дослідження та аналізу

даних після його проведення. Розділ зазвичай включає в себе **3–4 підрозділи**.

Даний розділ присвячений організації та проведенню емпіричного дослідження з метою прояву здатності з метою всебічного вивчення особливостей прояву, структурних компонентів та чинників розвитку досліджуваного психологічного феномену, а також перевірки висунутих теоретичних положень у практичних умовах.

Виклад матеріалу емпіричного розділу слід почати з формулювання мети та завдання, які логічно випливають із теоретичних положень попереднього розділу та конкретизують напрям подальшої роботи. Після цього доцільно перейти до опису вибірки, мінімальна кількість якої має становити **не менше 30 осіб** (кількість, вік, стать, освітній рівень, спеціальність), умови формування вибірки та її репрезентативність. Далі описати використані діагностичні методики, їх наукове підґрунтя, валідність та надійність, а також показники, які вони дозволяють виміряти. Деталізувати етапи роботи з респондентами, умови та тривалість дослідження, принципи інструктажу та порядок заповнення діагностичного матеріалу.

Продовженням змісту другого розділу є інформація щодо проведення емпіричного дослідження, де обов'язковим є подача кількісних результатів та детальний опис якісних їх проявів. Окрім словесного опису кількісних показників варто використовувати таблиці, які забезпечують наочність, структурованість та системність представлення результатів емпіричного дослідження. Після кожної таблиці обов'язково слід подати текстове пояснення, метою якого є інтерпретувати наведені числові дані, розкрити психологічний зміст показників, пояснити виявлені відмінності, закономірності або тенденції та співвіднести результати з теоретичними очікуваннями. Графічне зображення узагальненого результату дослідження за проведеними методиками слід подати в діаграмі, що дозволяє наочно продемонструвати ключові тенденції, порівняння та рівні розвитку досліджуваного феномену. Після цього необхідно надати текстовий опис та інтерпретацію рисунку задля глибшого розуміння та усвідомлення сутності представлених даних та їх психологічного значення.

Наступним кроком є проведення кореляційного / статистичного аналізу, що дозволяє виявити взаємозв'язки між виокремленими компонентами та критеріями досліджуваного феномену та оцінити

їхню значущість. Це дає можливість визначити основні тенденції щодо подальшого розвитку та вдосконалення того чи іншого психічного явища та намітити можливі напрямки покращення ситуації, зробити відповідні висновки та розробити практичні рекомендації.

Практичні рекомендації ґрунтуються на виявлених закономірностях, особливостях прояву феномену та специфіці вибірки. Розробка практичних рекомендацій передбачає систематизацію результатів теоретичного та емпіричного дослідження та їхнє перетворення у конкретні, застосовні заходи, спрямовані на корекцію, розвиток або оптимізацію досліджуваного психологічного феномену. У цьому сенсі слід:

- обґрунтувати необхідність рекомендацій, тобто, пояснити, які проблеми або недоліки були виявлені в ході дослідження та вказати, які компоненти феномену потребують розвитку чи корекції;

- визначити мету практичних рекомендацій (чи сприяти формуванню, або вдосконаленню окремих структурних компонентів феномену, чи підвищити ефективність психологічного функціонування, чи профілакувати негативні прояви або деформації);

- сформуувати систему рекомендацій на різних рівнях (індивідуальний, міжособистісний, організаційний тощо);

- окреслити шляхи впровадження (вказати, у яких умовах і за яких обставин рекомендується застосовувати запропоновані заходи);

- розробити і представити комплекс вправ до кожного рівня.

Після закінчення другого розділу необхідно сформулювати висновки до другого розділу, які підсумовують результати проведеного емпіричного дослідження та логічно поєднують кількісні й якісні дані з теоретичними положеннями першого розділу. Написання висновків до другого розділу можна починати так: *Результати експерименту обумовлюють висновки другого розділу дослідження.*

1. *Організація проведення емпіричного дослідження полягає у.....*

2. *Під час проведення діагностики нами спостерігалось.....*

3. *Результати емпіричного дослідження дає можливість констатувати, що..... більшість досліджуваних виявляла...*

Результати статистичної обробки емпіричних даних зафіксували значущість виявлених позитивних змін ($p \leq 0,01$; $p \leq 0,03$) що підтверджує достовірність зміни рівня розвитку ... та ... у ...

4. Предметом практичних рекомендацій є.....

2.3. Вимоги до формування висновків

Висновки є дуже важливою частиною кваліфікаційної роботи бакалавра, в якій здійснюється підсумок усього дослідження, що відображає досягнення здобувача. Текст висновків має підтвердити здатність автора кваліфікаційної роботи успішно реалізувати поставлену мету і завдання.

Висновки розміщують безпосередньо після викладу тексту основної частини та починають з нової сторінки.

У висновках підсумовують важливі результати проведеного дослідження, з'ясовують їх відповідність меті й завданням. У них подано синтез «наскрізних» висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

Висновки до розділів обов'язково нумеруються. Їх кількість визначається кількістю поставлених завдань до розділу (як правило їх 3-5).

Загальні висновки також нумеруються. Їх кількість має відповідати кількості зазначених завдань, які подано у вступі кваліфікаційної роботи. В них треба дати відповідь на виокремлені завдання, які зазначено у вступі. Висновки – це відповідь на завдання.

У висновках до розділів та загальних висновках кваліфікаційної роботи **забороняється**: наводити цитати; вмщувати речення з основної частини тексту; вживати не інформативні слова; робити посилання; подавати інформацію у відсотках.

У висновках **НЕ можуть** з'явитися пропозиції, які не розглядалися в роботі. Висновки **НЕ можуть** містити слова *отже, таким чином*, фрази *на основі викладеного вище можна зробити такі висновки, на нашу думку* (або подібні фрази).

Рекомендований **обсяг висновків до розділів 1,5-2 сторінки, загальних висновків кваліфікаційної роботи 3-4 сторінки.**

2.4. Вимоги до формування резюме та списку використаних джерел та додатків

Резюме розміщується в кінці роботи (після загальних висновків) та є короткою характеристикою всієї кваліфікаційної роботи

бакалавра. Мета даного розділу полягає у стислому, логічному й інформативному поданні уявлення про зміст, структуру, завдання та результати проведеного дослідження.

Рекомендований *обсяг резюме 1–1,5 сторінки* друкованого тексту (2000–3500 знаків).

Текст резюме має бути лаконічним і структурованим без зайвої деталізації.

До структурних елементів резюме належать: мета та завдання дослідження; об'єкт і предмет дослідження; теоретичні засади (підходи, концепції або теорії були покладені в основу дослідження); методи дослідження; основні результати дослідження (стисло викласти головні емпіричні результати); практичне значення роботи (пояснити, де й ким можуть бути використані результати, вказати, що саме розроблено); структура роботи (коротко зазначити обсяг: кількість розділів, сторінок, ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість використаних джерел); ключові слова.

Текст має бути офіційно-діловим, науковим, лаконічним. Формулювання – чіткими, конкретними, інформативними.

В резюме варто застосовувати типові формулювання: «Метою дослідження є...», «Для досягнення мети визначено такі завдання...», «У теоретичному розділі розглянуто...», «Емпіричне дослідження проводилось на вибірці...», «Отримано результати, які свідчать...», «Практичне значення дослідження полягає у...».

Після резюме українською мовою слід подати резюме англійською мовою.

Використовувати емоційні оцінки, багатослівні формулювання, загальні фрази *заборонено*.

Список використаних джерел подається після резюме і перед додатками і є обов'язковим структурним елементом кваліфікаційної роботи бакалавра, що оформлюється з нової сторінки.

Рекомендована кількість використаних джерел для кваліфікаційної роботи бакалавра – *не менше 40–50 джерел* з яких:

- не менше 50% – сучасні (останні 5–10 років);
- не менше 30% – іноземні джерела;
- не більше 20% – інтернет-ресурси.

У списку джерел, можуть бути: наукові монографії, навчальні посібники, підручники, статті з наукових журналів, праці зарубіжних авторів, дисертації та автореферати, офіційні документи, стандарти, закони, електронні ресурси (за умови коректного оформлення),

ресурси електронних бібліотек (google scholar, researchgate, pubmed тощо).

Джерела мають бути науковими та авторитетними. Список джерел повинен: відображати глибину теоретичного аналізу; демонструвати знання сучасних досліджень; підтверджувати використання різноманітних наукових джерел; містити праці авторів, які формують теоретичні основи теми.

Забороняється використовувати: вікі-ресурси як основні джерела; студентські роботи, реферати; неперевірені ресурси без автора; популярні статті без наукової цінності.

Джерела розташовують в алфавітному порядку: спочатку українські, потім іноземні. Список використаних джерел має бути оформлений відповідно до правил бібліографічного опису за АРА (див. Додаток Д).

Додатки є обов'язковою структурною частиною кваліфікаційної роботи бакалавра та містять матеріали, які доповнюють основний текст, але не можуть бути повністю включені в основну частину через обсяг, технічність або формат. У додатки слід включати лише важливу та необхідну інформацію, яка доповнює основний текст.

Додатки мають бути структурованими (чіткі таблиці, логічне розташування тексту); читабельними, без сканів поганої якості; оформленими у єдиному стилі, як основна частина роботи.

Якщо в додатках подаються авторські методики чи програми, необхідно чітко позначити авторство. Якщо використано інструментарій інших авторів – вказати джерело згідно з правилами академічної доброчесності.

Обов'язковими компонентами додатків є:

1. Діагностичний інструментарій, який було використано для проведення емпіричного дослідження, де кожна методика має міститись в окремому додатку в послідовності її проведення;

2. Бланки відповідей респондентів, або посилання на гугл форму та діаграми зі статистикою відповідей за кожною методикою.

3. Узагальнена таблиця з показниками «сирих балів» проведеного дослідження;

4. Таблиця ранжування результатів

5. Таблиці з розрахунками кореляційного/статистичного аналізу.

РОЗДІЛ 3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

3.1. Основні вимоги до оформлення роботи та нумерації сторінок, таблиць і рисунків

Нумерація сторінок є суцільною по всій роботі. Першою сторінкою є титульна, але номер на ній не ставиться. Номер починає відображатися з другої сторінки (титулки англійською мовою) – у нижньому правому куті сторінки.

Нумерація виконується арабськими цифрами (1, 2, 3...).

Нумерація розділів і підрозділів подаються наступним чином:

Розділи нумеруються арабськими цифрами: Розділ 1, Розділ 2, Розділ 3.

Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу: 1.1, 1.2, 1.3; 2.1, 2.2 і т. д.

Пункти (за потреби) нумеруються наступним рівнем: 1.1.1, 1.1.2.

Назви розділів подаються з абзацного відступу великими літерами з вирівнюванням по-ширині та виділяють жирним шрифтом.

Назви підрозділів – звичайним шрифтом з великої літери, абзацного відступу, вирівнюючи по ширині.

Назви структурних частин (зміст, вступ, висновки, резюме, список використаних джерел та додатки) **НЕ нумерують** та друкують великими літерами з вирівнюванням по центру та виділяють жирним шрифтом.

В кінці назви розділів, підрозділів та структурних частин роботи крапки **НЕ ставлять**.

Кожна структурна частина роботи слід починати з нової сторінки.

Відстань:

- між назвою розділу і назвою підрозділу становить два абзаца;
- між назвою підрозділу і його текстом – один абзац;
- між текстом попереднього підрозділу і назвою наступного – два абзаца. Наприклад,

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1. Теоретичні підходи до вивчення музично-образного мислення

Дослідження сфери особливостей розвитку музично-образного мислення дітей старшого дошкільного віку усвідомлюється як гостро актуальна проблема сучасної психології і педагогіки...

Таблиці нумерують послідовно у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу, підрозділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця 1.2.2» (друга таблиця другого параграфу першого розділу). Після цього з нового рядка подається назва таблиці. Назву таблиці друкують маленькими літерами (крім першої великої) з вирівнюванням по центру. Крапку в кінці назви таблиці **НЕ ставлять**. Наприклад,

Таблиця 1.2.2

Кількісні показники розвитку характеристик особистісного диференціалу осіб юнацького віку (у %)

Фактор	Рівень розвитку		
	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Оцінка	40,48	47,62	11,9
Сила	66,67	23,81	9,52
Активність	54,76	33,33	11,9

Якщо таблиця велика, її допускається переносити на наступну сторінку з вказівкою: Продовження таблиці 1.2.2. Наприклад,

Продовження табл. 1.2.2

Жвавість	36,68	13,81	5,22
Пасивність	44,16	33,33	12,8
Інертність	48,35	24,02	6,8

Всі колонки й рядки таблиці мають бути чітко підписані, одиниці вимірювання зазначені.

Рисунки нумеруються аналогічно таблицям: Рис. 1.1.1, Рис. 1.1.2, Рис. 1.1.3 тощо.

Номер і назва рисунка розміщується одразу після рисунком з вирівнюванням по ширині. Наприклад,

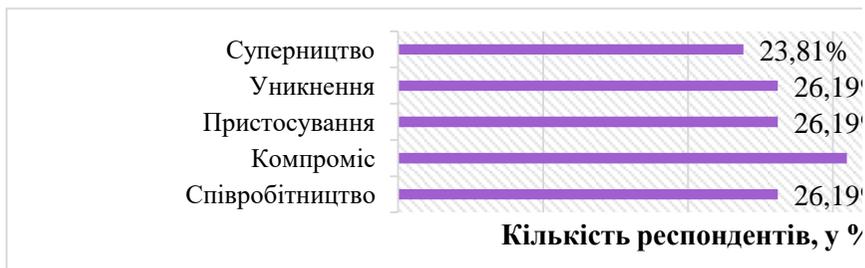

Рис. 2.1.1 Стратегії поведінки в конфлікті осіб юнацького віку

Рисунок має бути розміщений після першої згадки про нього. Графічні матеріали повинні бути якісними, контрастними, читабельними, без зайвих декоративних елементів. Одиниці вимірювання, легенди та осі повинні бути чітко позначені. Якщо рисунок створений не автором, обов'язково робиться посилання на джерело.

Таблиці та рисунки мають бути оформлені в одному стилі за роботою. Дані в таблицях і на рисунках мають не суперечити тексту. Великі блоки графіки (оригінальні бланки методик, авторські матеріали тощо) рекомендовано виносити до додатків.

3.2. Вимоги до оформлення внутрішньотекстових покликань

При написанні роботи автор додає **внутрішньотекстові покликання** на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі, або на ідеї і висновки, в яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Внутрішньотекстові покликання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Покликатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна покликатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Внутрішньотекстові **покликання** в тексті роботи на джерела слід оформляти за вимогами АРА – міжнародного стилю оформлення наукових публікацій (Додаток Г).

Внутрішньотекстові покликання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2.1».

На всі таблиці роботи повинні бути покликання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... в табл. 1.2.1».

У повторних внутрішньотекстових **покликаннях** на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3.1».

3.3. Вимоги до оформлення списку використаних джерел і додатків

Список розміщується після резюме з нової сторінки. Склад списку використаних джерел включає лише ті джерела, на які є посилання в тексті. Джерела розміщуються у списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами АРА (див. Додаток Г).

Бібліографічний список ***НЕ нумерується.***

Використання російськомовних джерел, а також праць, опублікованих видавництвами країни-агресора ***суворо забороняється!***

Дозволяється використовувати наукові статті, електронні підручники, дисертації, нормативні документи, бази даних та офіційні вебсайти. Джерела повинні бути надійними та перевіреними, переважно наукового або офіційного походження. Використання непідтвердженої або сумнівної інформації з блогів, форумів та соціальних мереж ***Не допускається.***

Посилання на електронні ресурси не повинні замінювати наукові джерела – вони використовуються для доповнення інформації. Інформація з інтернету має підтверджуватися критичним аналізом та логічно інтегруватися в науковий виклад.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи внутрішньотекстових посилань на додатки у тексті роботи.

Розділ Додатки починається з нової сторінки. Кожний додаток має свою нумерацію, що позначається великими літерами української абетки, за винятком літери Б. Нумерація додатків подається у верхньому правому куті сторінки, наприклад, Додаток А. Назва додатків подається з нового рядка жирним шрифтом з великої літери та з вирівнюванням по центру.

Обов'язковими компонентами додатків є:

6. Діагностичний інструментарій, який було використано для проведення емпіричного дослідження, де кожна методика має міститись в окремому додатку в послідовності її проведення;

7. Бланки відповідей респондентів, або посилання на гугл форму та діаграми зі статистикою відповідей за кожною методикою.

8. Узагальнена таблиця з показниками «сірих балів» проведеного дослідження;

9. Таблиця ранжування результатів

10. Таблиці з розрахунками кореляційного/статистичного аналізу.

РОЗДІЛ 4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

4.1. Алгоритм виконання кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 053 Психологія має особливості та відмінні риси, обумовлені вибором теми дослідження, логікою викладення матеріалу теоретичної частини, процедурою проведення емпіричного дослідження, повнотою розкриття інформаційних джерел, науковими інтересами студента та керівника тощо.

Водночас, робота над науковим дослідженням має певний алгоритм виконання (див. рис. 3.1.1), який передбачає:

- визначення теми та призначення наукового керівника;
- складання бібліографії, вивчення літератури за обраною темою;
- розробка плану роботи;
- написання вступу із зазначенням актуальності обраної теми, основних підходів до її розгляду;
- визначення об'єкту, предмету, мети та завдань дипломної роботи;
- збирання інформації за теоретичним розділом плану;
- написання цього розділу з обов'язковим формулюванням висновку в якому повинні бути зазначені методологічні та теоретичні основи майбутнього дослідження;
- вибір методів дослідження та розробка інструментарію (застосування опитування в якості основного методу збору даних повинно бути обов'язковим, інші методи можуть бути застосовані за бажанням автора роботи);
- проведення збору даних;
- проведення первинної обробки даних;
- аналіз одномірного та двомірного розподілу отриманих даних, згідно з поставленими завданнями та припущеннями;
- написання другого розділу роботи, який має включати програму дослідження (опис проблеми, виділення об'єкту, предмету, мети та завдань емпіричного дослідження, опис діагностичного інструментарію, тип вибірки та обсягу вибіркової сукупності); аналіз отриманих даних та висновки за результати проведеного

дослідження; розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення та подальшого розвитку означеної проблематики.

- написання загальних висновків;
- оформлення роботи;
- проведення передзахисту (**не пізніше ніж за два тижні до початку роботи атестаційної комісії**);
- усунення зауважень;
- подання кваліфікаційної роботи на перевірку дотримання академічної доброчесності;
- подання кваліфікаційної роботи для рецензування;
- захист кваліфікаційної роботи.

Термін виконання етапів роботи обговорюється й затверджується на засіданні кафедри та є обов'язковим до виконання.

У разі недопуску студента до захисту кваліфікаційної роботи визначається можливість її доопрацювання випускником у термін **не пізніше ніж за три дні до початку роботи екзаменаційної комісії** з наступним повторним передзахистом роботи.

4.2. Процедура перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат й умови допуску до захисту

Процедура перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат регулюється чинним Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти студентів Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівнів вищої освіти), затвердженого вченою радою Університету від 29 вересня 2022р, протокол № 3.

Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти при виконанні кваліфікаційних робіт бакалавра здійснюють наукові керівники і завідувачі кафедр, на яких виконуються кваліфікаційні роботи.

Кваліфікаційна робота подається на кафедру психології і туризму як у паперовому, так і в електронному вигляді не пізніше ніж за два тижня до проведення захисту. Перед допуском до захисту кваліфікаційна робота проходить перевірку на відповідність нормам академічної доброчесності за письмовою згодою студента.

Проведення перевірки виконує відповідальна особа, призначена завідувачем кафедри. Координацію роботи відповідальної особи кафедри на предмет перевірки кваліфікаційних робіт на академічний плагіат здійснює Адміністратор КНЛУ.

Перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється за допомогою програми для перевірки на академічний плагіат **StrikePlagiarism**, яка використовується в КНЛУ. Проводити повторну перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат **заборонено!!!**

Дотримання академічної доброчесності під час виконання та захисту кваліфікаційних робіт забезпечується шляхом обов'язкової перевірки роботи на плагіат та встановлення мінімального рівня оригінальності тексту (**не менше 70%**) для допуску до захисту.

Результати перевірки оформлюються у вигляді звіту про оригінальність, створеного спеціалізованим програмним забезпеченням.

Кваліфікаційна робота, рівень оригінальності тексту якої після перевірки на академічний плагіат відповідає відсоткам, зазначеним вище, рекомендуються до захисту. У разі, якщо рівень оригінальності тексту кваліфікаційної роботи після перевірки виявився нижчим за встановлений норматив, то за рішенням завідувача кафедри призначається рецензент-доповідач для подальшого детального аналізу роботи.

Рецензент-доповідач на підставі аналізу тексту роботи та згенерованого комп'ютерним програмним засобом звіту про її оригінальність надає висновок про наявність ознак плагіату в роботі або їх відсутність. Результати перевірки доводяться до відома всіх членів кафедри та відображаються у протоколі засідання кафедри. Рішення про допуск чи недопуск здобувача до захисту кваліфікаційної роботи за результатами перевірки на академічний плагіат приймає кафедра на своєму засіданні.

Якщо студент недопущений до захисту кваліфікаційної роботи, то він підлягає відрахуванню зі складу студентів Університету за невиконання індивідуального навчального плану. Не пізніше наступного робочого дня після відповідного засідання кафедри науковий керівник кваліфікаційної роботи повідомляє про це студента, а завідувач кафедри інформує в письмовому вигляді декана факультету.

Оскарження рішення кафедри про недопуск до захисту кваліфікаційної роботи може бути здійснене в установленому в

КНЛУ порядку протягом трьох робочих днів після прийняття такого рішення кафедру.

Якщо за рішенням кафедри кваліфікаційна робота студента рекомендована до захисту, завідувач кафедри не пізніше ніж за тиждень до початку атестації здобувачів вищої освіти передає декану факультету необхідний пакет документів.

Після завершення атестації здобувачів вищої освіти за актом передає бібліотеці один примірник кваліфікаційної роботи у паперовому вигляді разом з її електронним варіантом для внесення бібліотекою роботи до репозитарію КНЛУ.

Якщо за результатами засідання кафедри кваліфікаційна робота студента не рекомендована до захисту, то не пізніше наступного робочого дня після відповідного засідання кафедри науковий керівник кваліфікаційної роботи повідомляє про це студента, а завідувач кафедри інформує в письмовому вигляді декана факультету. На підставі рішення кафедри декан факультету подає ректору доповідну записку про відрахування такого здобувача вищої освіти зі складу студентів КНЛУ за невиконання індивідуального навчального плану.

4.3. Вимоги до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційні роботи подаються науковому керівникові у визначені ним терміни.

Кваліфікаційні роботи захищаються перед комісією, до якої входять викладачі кафедри. Здобувач готує виступ (5-7 хвилин) і відповідає на запитання, використовуючи кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів теоретичної та практичної частини дослідження.

Доповідь має бути простою, позбавленою складних формулювань, малозрозумілих самому доповідачеві, лаконічною та містити основні позиції вступної частини дослідження (тема, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи) та висновків. Бажано ключові результати кваліфікаційної роботи, а також емпіричні дані в числовій чи графічній формі представляти наочно за допомогою мультимедійної презентації.

Під час захисту здобувач говорить про актуальність вибраної теми, розкриває зміст її основних питань, обґрунтовує послідовність

та основні параметри аналітичного дослідження, робить висновки та рекомендації. Він також відповідає на запитання членів комісії.

Якщо роботу не подано і не захищено своєчасно без поважних причин, то в заліковій відомості здобувач отримує оцінку «не зараховано».

4.4. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра

Підсумкові результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням комплексної системи оцінювання: за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою.

№ з/п	Критерії	макс. кількість балів	зміст критеріїв оцінювання	оцінка в балах
1.	Відповідність наукового апарату дослідження рівню кваліфікаційної роботи: актуальність теми дослідження; об'єкт, предмет, мета, завдання, методи дослідження; науковість, логічність викладу і відповідність темі дослідження	10	- відповідає повністю; - відповідає неповністю; - відповідає недостатньо; - відповідність часткова; - науковий апарат не визначений	10 8 – 9 7 – 6 0
2.	Критичний аналіз інформаційних і літературних джерел з теми дослідження; достатність обсягу наукових джерел	10	- повний, обґрунтований; - неповний; - недостатньо повний, критичний аналіз недостатній; - перелік наукових досліджень з теми поданий без відповідного аналізу;	10 8 – 9 6 – 7 1 – 5

			аналіз відсутній.	0
3.	Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок і запропонованих рішень: - рівень самостійності роботи; - відповідність змісту назві, поставленій меті та завданням; - адекватність методики дослідження заявленим завданням; якість інтерпретації результатів дослідження, аргументованість висновків; наявність власних пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження	20	- повно та обґрунтовано; - недостатньо повно та обґрунтовано; - недостатньо обґрунтовано; - неповно, непослідовно, необґрунтовано; - обґрунтування відсутнє.	20 15 – 19 10 – 14 1 – 9 0
4.	Практична цінність розробок і запропонованих рішень	20	- висока практична цінність; - практична цінність часткова; - окремі елементи мають практичну цінність; - практична цінність не доведена; - немає практичної цінності	20 15 – 19 10 – 14 1 – 9 0

5.	<p>Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним документам України, державним стандартам:</p> <ul style="list-style-type: none"> - грамотність, науковий стиль викладу; - відповідність структури, обсягу роботи вимогам, затвердженим кафедрою; - якість оформлення роботи, якість бібліографічного списку; культура посилань на використані джерела і літературу 	10	<ul style="list-style-type: none"> - повна відповідність, висока якість; - недостатньо повна відповідність, достатня якість; - неповна відповідність, недостатня якість; - невідповідність, якість низька, багато граматичних помилок; - якість оформлення незадовільна, робота подана з суттєвими порушеннями встановлених термінів. 	<p>10</p> <p>8 – 9</p> <p>6 – 7</p> <p>1 – 5</p> <p>0</p>
6.	<p>Змістовність доповіді, презентації та відповідей на запитання членів комісії та присутніх під час захисту</p>	30	<ul style="list-style-type: none"> - повні, послідовні, логічні, презентація здійснена з використанням мультимедіа; - недостатньо повні, послідовні, логічні; - непослідовно та нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні й глибокі 	<p>27 – 30</p> <p>23 – 26</p> <p>18 – 22</p> <p>1 – 17</p>

			відповіді на запитання; - доповідь поверхова, незадовільні відповіді на запитання голови і членів ЕК; знання з теми дослідження незадовільні, відповіді на запитання голови і членів ЕК відсутні.	0
	Разом	100		

Результати захисту кваліфікаційної роботи бакалавра з психології визначаються оцінками: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно” за національною шкалою оцінювання та відповідною кількістю балів за шкалою ЄКТС.

Сума балів за написання та захист кваліфікаційної роботи	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за нац. шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	F	Незадовільно

Пам'ятка для здобувача освіти щодо виконання кваліфікаційної роботи бакалавра з психології

1. Вибір теми

✓ Оберіть тему, яка відповідає вашим інтересам і узгоджена з науковим керівником.

✓ Переконайтеся, що тема є актуальною, досліджуваною та має достатню базу джерел.

2. Планування роботи

✓ Розробіть план виконання кваліфікаційної роботи, що має включати в себе основні етапи: підготовка, написання, оформлення, перевірка.

✓ Дотримуйтеся встановлених термінів подачі чорнових і остаточних варіантів роботи.

3. Збір інформації

✓ Використовуйте достовірні джерела: наукові статті, монографії, підручники, офіційні документи.

✓ Зверніть увагу на сучасність джерел (за можливості використовуйте джерела останніх років).

4. Оформлення кваліфікаційної роботи

✓ Дотримуйтеся вимог щодо структури: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, список джерел, додатки (за потреби).

✓ Оформлюйте текст відповідно до методичних рекомендацій вашого закладу освіти (шрифт, інтервал, внутрішньотекстові посилання).

5. Дотримання академічної доброчесності

✓ Уникайте плагіату. Усі запозичення мають бути належно оформлені з посиланнями на джерела.

✓ Перевірте роботу на оригінальність за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення (за узгодженням з науковим керівником).

6. Співпраця з науковим керівником

✓ Регулярно консультуйтеся з науковим керівником, обговорюйте результати, отримуйте рекомендації.

✓ Вчасно подавайте частини роботи для перевірки та внесення правок.

7. Перевірка і доопрацювання

✓ Перед подачею уважно перечитайте роботу, перевірте її на відповідність вимогам та наявність помилок.

✓ Врахуйте зауваження наукового керівника та внесіть необхідні корективи.

8. Подання роботи

✓ Подавайте кваліфікаційну роботу на кафедру у паперовому та електронному вигляді у встановлені терміни (не пізніше ніж за місяць до початку семестрової підсумкової атестації).

✓ Додайте до роботи заяву, оформлену відповідно до вимог кафедри.

9. Процедура перевірки

✓ Зачекайте на результати перевірки роботи на академічний плагіат.

✓ У разі позитивного результату комісія кафедри допустить вас до захисту. У протилежному випадку отримайте рекомендації щодо доопрацювання.

10. Захист курсової роботи

✓ Підготуйте доповідь і презентацію, що чітко розкривають мету, завдання, методи та результати вашого дослідження.

✓ Дотримуйтеся встановлених регламентів і продемонструйте обізнаність у темі.

Дотримання цих рекомендацій допоможе успішно виконати та захистити курсову роботу.

Бажаємо успіху!

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 р. № 161. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський рівні вищої освіти)) <https://knlu.edu.ua/polozhennia.html>
- Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р. №48. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
- Рекомендації щодо впровадження кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: Затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2005 р. № 774. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
- Ухвала вченої ради Університету «Про затвердження APA (American Psychological Association) стилю для оформлення списку використаних джерел у наукових і навчально-методичних працях студентів, аспірантів, докторів і науково-педагогічних працівників Київського національного лінгвістичного університету» від 28 серпня 2023 року <https://aspirantura.knlu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/%D0%90%D0%A0%D0%90-1.pdf>
- Артемчук, Г. І. (2020). *Методика організації науково-дослідної роботи*. Форум.
- Білуха, М. Т. (2002). *Методологія наукових досліджень: Підручник*. АБУ.
- Бочелюк, В. Й. & Бочелюк, В. В. (2008). *Методика та організація наукових досліджень із психології: Навчальний посібник*. Центр учбової літератури.
- Гавриловська, К.П. & Горбунова, В.В. & Загурська, І.С. & Котлова, Л.О. & Шикирава, Н.М. (2022). *Методичні рекомендації до написання курсових робіт із психології*. ЖДУ ім. І. Франка.
- Гончарук, Т. В. (2014). *Основи наукових досліджень*. Тернопільський національний економічний університет.

- Грищенко, І. М. & Григоренко, О. М. & Борисенко, В. О. (2001). *Основи наукових досліджень*. КНТЕУ.
- Данильян, О. Г. (2019). *Методологія наукових досліджень: підручник*. Право.
- Кремінь, В. Г. (Ред.). (2004). *Вища освіта України і Болонський процес: Навч. Посіб.* Навчальна книга - Богдан.
- Кожухова, Т. В. (2002). *Основи психолого-педагогічного дослідження*. Золоті сторінки.
- Краснобокий, Ю.М. (2000). *Словник-довідник науковця-початківця*. Науковий світ.
- Марцин, В.С. & Міценко, Н.Г. & Даниленко, О.А. та ін. (2002). *Основи наукових досліджень Навчальний посібник*. Ромус-Поліграф.
- Музика, О. Л. (2009). *Курсові роботи з психології: навч. посіб.* Освіта України.
- Патика, Н. І. (2008). *Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсових робіт*. ІПК ДСЗУ.
- Стрелкова, Г. Г. & Федосенко, М. М. & Замулко, А. І., & Іщенко, О. С. (2019). *Основи наукових досліджень*. КПІ ім. Ігоря Сікорського.
- Шейко, В.М. & Кушнарєнко, Н.М. (2008). *Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підруч. для вузів*. ХДАК.

ДОДАТКИ

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА З ПСИХОЛОГІЇ
на тему: «Вплив емоційного інтелекту на міжособистісні стосунки осіб
юнацького віку»

Допущено до захисту

« ____ » _____ 20__ року

Завідувач кафедри психології і туризму

_____ проф. БОНДАРЕНКО О.Ф.

Здобувача вищої освіти групи Пс 02-23
освітньої програми «Практична
психологія»

за спеціальністю 053 Психологія
Лахтадир Марії Дмитрівни

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології і туризму,
доцент
Каряка Інна Вікторівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ – 2025

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY
Faculty of Tourism, Business and Psychology
Chair of Psychology and Tourism

BACHELOR'S QUALIFICATION THESIS IN PSYCHOLOGY
on the topic: «The Influence of Emotional Intelligence on Interpersonal Relationships in Adolescents»

Admitted to the defense of a thesis

«_____» _____ 20__

Higher education applicant of group Ps 02-23
of the educational program «Practical
Psychology»
in specialty 053 Psychology
Lakhtadyr Maria Dmitrievna

*Head of the Department of Psychology
and Tourism*

_____ prof. BONDARENKO O.F.

Scientific advisor:
Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor of the Department of
Psychology and Tourism, Associate
Professor
Kariaka Inna Viktorivna

National scale _____

Scores _____

ECTS _____

KYIV – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ	8
1.1. Поняття емоційного інтелекту: історія виникнення та еволюція концепції	8
1.2. Вікові особливості розвитку емоційного інтелекту в юнацькому віці	15
1.3. Психологічні чинники розвитку емоційного інтелекту у юнаків	20
Висновки до першого розділу	28
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ	30
2.1. Організація та проведення дослідження	30
2.2. Діагностика рівня сформованості емоційного інтелекту юнаків	35
2.3. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів дослідження	39
2.4. Практичні рекомендації юнакам щодо вдосконалення та розвитку емоційного інтелекту	
Висновки до другого розділу	46
ВИСНОВКИ	64
РЕЗЮМЕ/RESUME	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	90

Зразки оформлення списку використаних джерел відповідно до вимог APA стилю

НАУКОВІ СТАТТІ	
Тип статті	Зразки оформлення
Стаття, якій присвоєно DOI	Автор, А. А., & Автор, Б. Б. (рік видання). Назва статті. <i>Назва Журналу, номер випуску (номер), сторінки статті.</i> https://doi.org/
Один автор	Харченко, С.В. (2019). Мовне оформлення реєстрів зелених насаджень (цінних рослин) парків і скверів як різновиду довідкових видань. <i>Міжнародний філологічний часопис, 10(3), 52-60.</i> https://doi.org/10.31548/philolog2019.03.052
Два автора	Стародубцев, А. А., & Стебелев, А.М. (2019). Теоретико-правовий аналіз етичних засад адвокатської діяльності. <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право», 7(2), 90-96.</i> https://doi.org/10.26565/2075-1834-2019-28-11
Три або більше авторів	Wolchik, S. A., West, S. G., Sandler, I. N., & Griffin, W. A. (2000). An experimental evaluation of theory-based mother and mother-child of divorce. <i>Journal of Consulting and Clinical Psychology, 68(5), 843-856.</i> https://doi.org/10.1037//0022-006X.68.5.843
Стаття, для якої DOI не присвоєно, але є URL- адреса	Автор, А. А., & Автор, Б. Б. (рік публікації). Назва статті. <i>Назва журналу, номер випуску (номер), сторінки статті.</i> http:// Trankle, S. A., & Haw, J. A. (2009). Predicting Australian health behaviour from health beliefs. <i>Electronic Journal of Applied Psychology, 5(2), 9-17.</i>

	http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap/
КНИГИ ТА ЧАСТИНИ (РОЗДІЛИ) КНИГИ	
Книга з автором (авторами)	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). <i>Назва книги</i> . Видавництво. Кормишкін, Ю.А. (2018). <i>Бізнес-інфраструктура аграрного підприємництва</i> . МНАУ. Врублевська, О. О., Катеруша, Г. П., & Гончарова, Л. Д. (2013). <i>Кліматологія</i> . Екологія.
Книга з автором (авторами) і редактором	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). <i>Назва книги</i> (Ініціали Прізвище редактора, Ред.). Видавництво. Shakespeare, W. W. (2007). <i>Complete works</i> (J. W. Bate & E. W. Rasmussen, Eds.). Modern Library.
Книга без зазначення автора (з редактором)	Прізвище, Ініціали редактора (редакторів). (Ред.). (Рік). <i>Назва книги</i> . Видавництво. Роговий, Ю. А. (Ред.). (2014). <i>Українознавство</i> . Проспект.
Перевидання книги	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). Назва книги (номер видання). Видавництво. Лукавшевич, В.М. (2007). <i>Глобалістика</i> (2-ге вид.). Новий Світ.
ІНШІ ДЖЕРЕЛА	
Опублікована дисертація	Прізвище, ініціали автора. (Рік). <i>Назва роботи</i> [Тип роботи, Університет]. База даних. http:// Корхова, М. М. (2015). <i>Продуктивність сортів пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби та норм висіву в умовах Південного степу України</i> [Дис. канд. с.-г. наук, Миколаївського національного аграрного університету]. http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2677
Автореферат	Прізвище, ініціали автора. (Рік). <i>Назва роботи</i> [Автореф. тип роботи, Університет]. База даних.

	<p>http:// Заїнчківська І.П. (2020). <i>Етнорелігійні виміри творчої спадщини І. Огієнка</i> [Автореф. дис. канд. філос. наук, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова]. ENPUUR. http://enpuur.npu.edu.ua/handle/123456789/28228</p>
Матеріали конференцій (тези)	<p>Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). Назва доповіді. У Ініціали Прізвище редактора (Ред.), <i>Назва збірника конференції</i> (с. сторінки). Видавництво.</p> <p>http:// Батрах, А.К. (2015). До питання про мораторій на відчуження земельних ділянок. У Д. В. Санніков, І. В. Ігнатенко, А. П. Гетьман, М. В. Шульга (Ред.), <i>Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права</i> (с. 42-45).</p>
Словник / енциклопедія	<p>Прізвище, Ініціали редактора. (Рік). <i>Назва словника</i>. Видавництво.</p> <p>Літинський, В.В. (Ред.). (2001). <i>Геодезичний енциклопедичний словник</i>. Євросвіт.</p>
Сайт	<p>Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Дата опублікування). <i>Назва матеріалу або сторінки</i>. Назва сайту.</p> <p>http:// Khemis, S. B. (2020, June 1). <i>Is Deno the Node. JS killer?</i> Medium. https://medium.com/javascript-in-plain-english/is-deno-the-nodejs-killer-5fdf903191f7</p>

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ВНУТРІШПЬОТЕКСТОВИХ ПОСИЛАНЬ

Тип авторства	Зразки оформлення
Один автор	(Прізвище, рік) За словами Джонса (1998), стиль APA є складним форматом цитування для тих, хто вперше навчається.
Два автора	(Прізвище 1-го автора & Прізвище 2-го автора, рік)

	Дослідження Вегенера та Петті (1994) підтверджують...
Три і більше авторів	(Прізвище 1-го автора та ін., рік) (Баган та ін., 2022)

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ЦИТУВАНЬ У ТЕКСТІ РОБОТИ

Цитати	<p><i>Якщо ви прямо цитуєте твір, вам потрібно буде вказати автора, рік публікації та номер сторінки для посилання (передус «с:» для однієї сторінки та «сс.» для кількох сторінок, з номерами сторінок, розділеними тире).</i></p> <p><i>Почати цитату можна сигнальною фразою, яка містить прізвище автора та в дужках дату публікації:</i></p> <p>За словами В. Джопса (1998), «учні часто відчували труднощі з використанням стилю АРА, особливо коли це був їхній пертий раз» (с. 199)</p>
--------	---

<i>Утім, Відтак,</i>	<i>Таким чином,</i>
<i>Отже,</i>	<i>Зважаючи на...,</i>
<i>Принагідно зазначимо,</i>	<i>На глибоке переконання...,</i>
<i>На думку...,</i>	<i>У результаті...</i>
<i>З огляду на це...</i>	<i>Так,...</i>
<i>Адже,</i>	<i>Оскільки,</i>
<i>Позаяк,</i>	<i>У цьому, очевидно, полягає...</i>
<i>Дійсно,</i>	<i>До того ж,</i>
<i>Не менш серйозна увага приділяється питанню...</i>	<i>Виходячи із сказаного вище, можна зробити висновок, що...</i>
<i>Більше того,</i>	<i>Разом із тим,</i>
<i>Аналіз останніх публікацій з...</i>	<i>Як відомо, ...</i>
<i>На думку автора...</i>	<i>Розглянемо...</i>
<i>Передусім,</i>	<i>Звернімо увагу на ...</i>
<i>Особливої актуальності набуває...</i>	<i>Останнім часом...</i>
<i>На жаль,...</i>	<i>Приміром,</i>
<i>Пояснюється це низкою причин</i>	<i>Ми спираємося на...</i>
<i>Варто відмітити...</i>	<i>Як правило,</i>
<i>Звідси випливає...</i>	<i>Слід зазначити,</i>
<i>Не може не хвилювати...</i>	<i>Незважаючи на це,</i>
<i>Викликає серйозне занепокоєння</i>	<i>Для обґрунтування доцільності...</i>
<i>Очевидно, це...</i>	<i>Поширеною є думка, що...</i>
<i>Підкреслимо, що...</i>	<i>На наш погляд</i>
<i>Наведемо кілька прикладів...</i>	<i>Досить часто...</i>
<i>По суті,...</i>	<i>Досвід показує...</i>
<i>Згідно з</i>	<i>Не можна не погодитися з...</i>
<i>Загальнотеоретичні положення проблеми досліджували..</i>	<i>Аналіз педагогічної теорії і практики показує,</i>
<i>У цьому контексті доречною є...</i>	<i>У розглянутому нами контексті,</i>
<i>Водночас</i>	<i>Як запевняє...</i>
<i>Аналогічної думки дотримується...</i>	<i>При цьому виявляється,</i>
<i>Як показує проведене нами дослідження,</i>	<i>Для нашого дослідження інтерес представляє...</i>
<i>Усі наведені погляди не вичерпують....</i>	<i>Якщо поглянути на справу ширше,...</i>
<i>Ми схильні вважати, що...</i>	<i>Щодо...</i>
<i>В цьому відношенні...</i>	<i>На особливу увагу заслуговує..</i>

Кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів теоретичної частини дослідження

Останнім часом дослідження з..;
Згідно з даними..;
Як показують новітні дослідження в галузі..;
У контексті сучасної парадигми досліджень..;
Сучасна психологія демонструє зростаючий інтерес до..;
При вивченні... значну увагу науковці приділяли..;
Подальший розвиток досліджень з..;
У світлі вищесказаного..;
Як уже зазначалося..;
На наш погляд..;
Необхідно зазначити, що..;
Відомо (загальновідомо), що..;
З огляду на..;
Встановлено, що..;
Відправною точкою... у визначенні... було..;
Поділяючи точку зору... ми вважаємо..;
Беручи до уваги..;
З іншого боку..;
Передусім..;
По-перше..;
Аналіз вербального вираження... свідчить про..;
Звернення до концепції..;
Уявлення про..;
Когнітивний (комунікативний, антропоцентричний) підхід до вивчення..;
Як стверджує..;
У більшості праць..;
Специфіка... полягає в..;
Незважаючи на..;
Поштовхом для створення..;
При цьому... тощо.

Кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів практичної частини дослідження

У нашій роботі..;
Наступний приклад є свідченням того, що..;
Таким чином, виконаний аналіз доводить, що..;
*Загалом проведене дослідження дає можливість
стверджувати, що..;*
У ході дослідження було проаналізовано..;
Результати роботи дають підстави вважати, що..;
У центрі нашої уваги..;
У процесі дослідження виникла необхідність..;
Нами встановлено..;
У результаті дослідження було виявлено..;
Як показало наше дослідження..;
Як свідчать результати аналізу..;
Аналіз мовного матеріалу показав..;
Застосування... методу (аналізу) дало змогу встановити..;
Механізм відтворення..;
Аналіз мовних засобів... показав..;
Керуючись принципом... тощо.